

(/)

[🏠 \(/ \)](#) > Biografier, erindringer (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60>)> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Hitler. Kun hele verden var nok

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/mary-bess-westenholz-en-revolutionaer-victorianer>)

Hitler. Kun hele verden var nok

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2488

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok))

t (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok))

in ([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok&title=)

[nok&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/hitler-kun-verden-var-nok&title=))

Brendan Simms

Hitler. Kun hele verden var nok

Oversat af Anders Nygaard, Gads Forlag, 896 sider, Kr. 400.

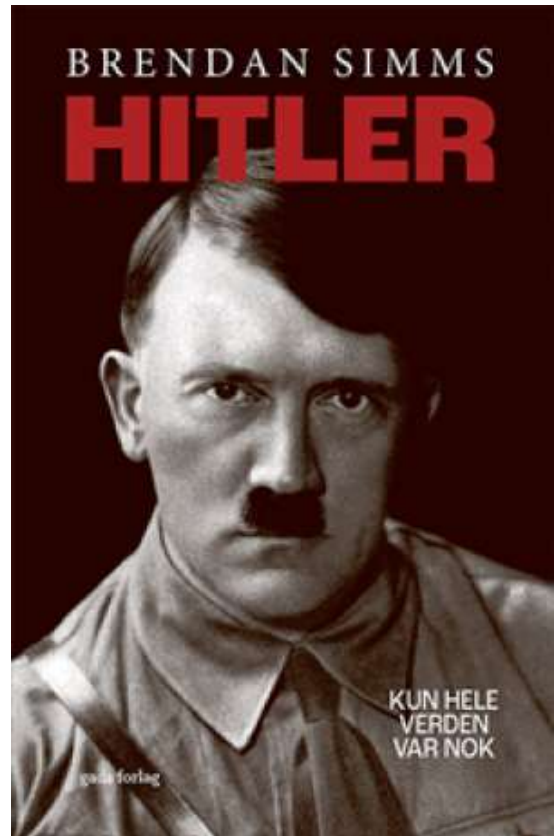
Hitler som socialist og antikapitalist?

Problematiske biografi om "Der Führer"

Af Karl Christian Lammers, Saxo-Instituttet, KU

Øjensynligt kan verden ikke få nok af Adolf Hitler. Troede man, at emnet og personen var grundigt og udtømmende udforsket, og at der ikke var noget nyt at tilføje oven på de store og veldokumenterede biografier forfattet af Ian Kershaw, Volker Ulrich og Peter Longerich, har man taget fejl. For der bliver ved at komme nye tilgange til forklaringen og forståelsen af Hitler, først kom den tyske historiker Wolfram Pytas læsning af ham som kunstnerisk performer, og nu senest er udkommet den britiske historiker Brendan Simms omfattende biografi, hvori det påstås, at der hidtil kun er fremlagt et ufuldstændigt billede af Hitler, og at der derfor trænges til nytænkning heraf. Hans biografi vil fuldstændiggøre billedet ved at fokusere på Hitler som socialist og antikapitalist og som besat af angloamerikanismen. Ja, i den grad at Simms hævder, at Hitlers ultimative politiske mål var en verdensomspændende kamp ikke bare mod jøderne, men også med angloamerikanere for dermed at besejre de kapitalistiske lande Storbritannien og USA og den globale kapitalisme. Det er et radikalt synspunkt, der går imod den herskende opfattelse inden for Hitler-forskningen, der ser Hitlers ultimative mål i kampen mod bolsjevismen og jøderne for at sikre Lebensraum i Østeuropa til det tyske folk. Simms tese er ekstrem, og hvad der vejer tungere: den er ikke holdbar. Tesen baserer sig på en ensidig læsning af Hitlers tanker, ideer og forestillinger, således som de især er kommet til udtryk i hans tidlige taler og skrifter, hvor beundringen af de vestlige magters soldater (og race), men også kritikken af de vestlige allierede som følge af Versailles-traktaten var dominerende. Disse kilder læses så de passer til hans tese. Den er endvidere funderet på en fejllæsning af Hitlers såkaldte og upublicerede "anden bog", der ikke som hævdet af Simms har fokus på USA - alene kap. IX (knap 14 af 186 sider) handler om USA -, men hvor Hitler helt er optaget af spørgsmålet om Lebensraum og bl.a. skriver at "udenrigspolitik er kunsten at sikre et folk det nødvendige Lebensraum i størrelse og kvalitet [Güte]". Og han lader ikke tvivl om, at det skulle findes i Østeuropa og Sovjetunionen. Selv om der frem til 1920'erne var udvandret mange tyskere til USA, havde Hitler vel ikke tænkt sig USA som muligt Lebensraum.

Simms' biografi handler således mere om Hitlers intentioner eller hensigter, og det må forstås sådan, at af dette kan udlæses hans politik. Biografien handler kun i mindre grad om den politik, han faktisk førte, og det han udførte. Det er således en intentionalistisk tilgang, Simms følger. Følgelig fokuserer han i mindre grad på den konkrete politik som Hitler førte som partileder og senere rigskansler. Det har nogle konsekvenser. Således underspiller Simms eksempelvis Hitlers tale til tyske industriledere i Düsseldorf i januar 1932, som var en indbydelse til den tyske industri om at støtte ham og nazismen, og han nævner slet ikke tyske erhvervslederes opfordring til rigspræsident Hindenburg i efteråret 1932 om at lade Hitler blive indsat som rigskansler. Helt grotesk bliver det, når Simms lader NSDAP i delstaten Sachsen – angiveligt på Hitlers direkte ordre – efter delstatsvalget i juni 1930 tolerere en socialdemokratisk mindretalsregering! Socialister støtter jo socialister, ikke sandt? Det skete på et tidspunkt hvor NSDAP's venstrefløj ledet af Otto Strasser under parolen "socialisterne forlader partiet" brød med Hitler. I samme åndedrag lader han Wilhelm Frick tage magten i delstaten Thüringen i januar 1930. Men det gjorde Frick ikke, Frick sad i en koalitionsregering over et år, ikke bare til april 1930 som

det hævdes. Derfor er det på en måde også konsekvent, men ensidigt at Simms nedtoner nazisternes voldelige kamp mod socialdemokrater og kommunister under Weimarrepublikken, og at han meget overfladisk behandler det nazistiske regimes brutale og også blodige opgør med kommunister, socialdemokrater og fagbevægelse i kølvandet på rigsdagsbranden i februar 1933. Og han nævner slet ikke det nazistiske regimes opgør med overenskomstsyste­met på arbejdsmarkedet. Ikke mindst de "vilde" og nye koncentrationslejre der blev etableret fra marts 1933 var først og fremmest indrettet til den socialistiske venstrefløj, bestemt ikke til de kapitalister som Hitler angiveligt havde som sin indre hovedfjende!

Det er kendt, at Hitler beundrede angloamerikanerne og de angloamerikanske stater, især USA, men at hævde at krigserklæringen mod USA i december 1941 skulle være det moment, som hele Hitlers karriere havde bygget op til, er ikke rigtigt og giver ikke mening. Det er velkendt, at Hitler netop forsøgte at undgå en krigerisk konfrontation med verdens førende industristat USA. Og på det tidspunkt i 1941 var Hitlers Tyskland dybt engageret og involveret i den brutale racekrig på østfronten for at sikre Lebensraum i den vestlige del af Sovjetunionen. Lebensraum var målet, sikringen af det var ikke led i den endelige kamp med USA.

I sin detaljerede, velskrevne og letlæste fremstilling skal Simme roses for at have sat stærkere fokus på den indre racepolitik over for tyskerne, den såkaldte positive racepolitik, altså racehygien­en der nok har været underudforsket. Forfatteren viser, hvorledes den tyske eller ariske "races" tilstand sammen med den tyske udvandring fra begyndelsen af 1920'erne bekymrede Hitler meget og senere i 1930'erne foranledigede forskellige indgreb som tvangssterilisering og eutanasi. Til gengæld opfatter han mere de tyske og europæiske jøder som gidsler i Hitlers kamp mod de angloamerikanske stater, ikke som et af de primære mål i hans politik.

Det kan virkeligt undre en at Gads Forlag – måske for at udfylde et angiveligt hul efter Ian Kershaw? – har valgt at oversætte og udgive Simms' Hitler-biografi, en biografi hvis tese i mine øjne ikke overbeviser, og som formentligt hurtigt vil blive glemt. Langt større perspektiv ville det have været at oversætte og udgive Peter Longerichs portræt af Hitler, der fremstår som en seriøs udfordring til Kershaws Hitlerbillede. Eller endnu bedre Hans-Ulrich Thamer's mere kortfattede, men koncise og præcise billede af tyskernes Fører. Simms' biografi udgør ikke nogen seriøs udfordring af Kershaw, bogen fremstår mere som et lidt spekulativt og måske politisk motiveret forsøg på at gøre Hitler og hans nazisme socialistisk og antikapitalistisk. Den historiske virkelighed fortæller imidlertid noget andet.

[Historie-online.dk, den 19. november 2019]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/mary-bess-westenholz-en-revolutionaer-victorianer>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/dyk-naar-i-kan>)

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/brendekilde-liv-og-vaerk>) (<http://www.historie-online.dk/boger/liva-weel>)